

Aktuální pojetí hudební výchovy na II. stupni základních škol v souvislostech Rámcového vzdělávacího programu

Posudek vedoucího práce

Volbou tématu a celkovým jeho uchopením diplomantka Ludmila Vacková, studijní obor český jazyk a literatura – hudební výchova, projevila dobrou připravenost ke kritickému pohledu na současné problémy hudební výchovy. Její dlouhodobý zájem o školní praxi hudební výchovy, vlastní zkušenost s kreativními postupy i zevrubná informace o tendencích při zavádění nového systému kurikulárních dokumentů jí otevřely cestu k samostatnému projektu, v němž se pokusila konfrontovat klady a nedostatky koncepce s realitou dneška.

V první teoretické části podrobuje revizi novou terminologií, kterou v dokumentech zavedl Výzkumný ústav pedagogický v Praze, zasvěceně ji komentuje a už v této fázi bezpečně odhaluje, že správná snaha klást důraz na učební činnosti a postupy vedoucí k naplnění cílů „nebyla dovedena do konce a RVP navíc klade na učitele požadavky, jež je na jedné straně ještě více svazují strachem, že nenaplní očekávané výstupy, a na druhé straně je nutí stát se úředníkem...“¹ Tato poznámka ve správnou chvíli nasměrovala autorčiny další úvahy nad ŠVP a vyústila ve formulaci stěžejních znepokojivých otázek, které je třeba si klást při hledání cesty z bludného kruhu neúspěchů. Z celého textu je patrné, že diplomantka k těmto problémům není lhostejná, že pociťuje jejich palčivost, a současně i jistou beznaděj, když se ptá, zda skutečně rozumíme „mnohoslovným popisům nového pojetí,“ zda nejsou jen „slovíčkařením, prázdnými frázemi...“²

Zcela logicky úvodní obhlídka terénu vyústila v sérii hypotéz, které samostatně míří k odhalení příčin malé funkčnosti systému, v němž se prosazuje hudební výchova. Dotazníkové hledání příčin nezájmu učitelů i žáků o hudební výchovu za účasti nepatrného počtu respondentů (po deseti na každé ze šesti vybraných škol) objektivně vzato nebudí přílišnou důvěru, potvrzuje však závěry jiných obdobných šetření, které v současné době provádějí studenti ostatních vysokoškolských pracovišť. Je tak možná škoda, že se dosud nepodařilo toto úsilí zkoordinovat a připravit třeba v rámci celostátních studentských projektů výzkum, který by potvrdil nebo specifikoval závěry, k nimž dospěla diplomantka v této práci. Možnosti regionálních prací jsou limitované.

¹ Str. 9.

² Str. 14.

Jako vedoucí práce konstatuji, že diplomantka prokázala mimořádnou schopnost posvítit si na jádro problému a od něho odvíjet svá doporučení pro školní praxi. Odhalila tak mnoho povrchních mýtů (např. hudební výchova je oblíbený předmět), zásadních problémů (učebnice hudební výchovy se v hodinách neužívají) a nejistot (každá škola si může vytvořit vlastní ŠVP, ale často je při tom bezradná). V přípravě na zvládnutí tak náročných cílů doporučuje věnovat pozornost obecnějším otázkám, jaké pomáhají řešit např. progresivismus, esencialismus či rekonstrukcionismus. V této fázi se autorčino dosud přímočaré progresivní myšlení poněkud rozptyluje a drobí ve snaze postihnout složitost situace a bohatství impulzů, které praxi nabízí různé teorie.

Pozitivním prvkem v celé práci jsou závěrečné kapitoly, v nichž diplomantka jako zkušený a odvážný praktik podává pět inspirativních návrhů hodin hudební výchovy s konkrétními příklady možných postupů a kreativních řešení. Po mém soudu se jí tím podařilo zdůraznit individuální předpoklady učitelů k podobným aktivitám. Víceméně těžila z vlastních zkušeností, potvrdila platnost obecných předpokladů i navýsost kreativní charakter komunikativních činností učitele v konkrétních podmínkách třídy.

V průběhu práce jsem občas pochyboval o zdárném zvládnutí v podstatě obřího úkolu, při závěrečném ohlédnutí konstatuji splnění vytčených cílů. Kladně hodnotím tvůrčí přístup k obecným otázkám a bohatou invenci při jejich převedení na problematiku praxe.

K formálnímu zpracování, k práci s literaturou i k jazykové úrovni nemám připomínek. Obsahem i formou text odpovídá požadavkům kladeným na diplomní práce na pedagogických fakultách. Doporučuji přijetí k obhajobě.

Doporučená klasifikace: výborně

25. května 2005